

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Julen Iriondo Bergaretxe

*Elgoibar,
Gipuzkoa
(1920-2014)*

Aurkibidea

Biografia

Santa Ana kaleko Sansonenekua etxeko hirugarren pisuan jaio zen. Aita zuen bertakoa eta ama San Antolin auzoko Zabalatorre baserrikoa. Gerra hasi aurretxoan, eskolari utzi eta lanean hasi zen 'Gabilondo y Cía' arma-lantegian. Mobilizatuta bezala egin zuen lan lantegi hartan, baina gerra bukatu zenean, urtebeteko soldadutza egin behar izan zuen Deustuko 'Recuperación de Automóviles' zentroan lanean. 13 urterekin, Elgoibarko musika-bandan tronpeta jotzen hasi zen. Beranduago, bandako zuzendari izan zen urte batzuetan. 50eko hamarkadan, Iriondo altzari-denda ireki zuen. Kontxa Azkue elgoibartarrarekin ezkondu zen.

Zintak

EGB-041

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2010-02-18
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elortza, Kepa
- **Transkribatzailea(k):** Elexpuru, Juan Martin

Pasarteak

1. Aititak eraiki zuen "Sansonenekoa" etxea

- **Erref:** EGB-041/002
- **Iraupena:** 0:01:15. **Hasi:** 00:02:01. **Bukatu:** 00:03:16
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aita ere "Sansonenekoa" kale-etxean jaioa zen, eta ama Zabale Torre baserrian. Aititak eraiki omen zuen "Sansonenekoa".

Transkripzioa

-Zure aitta-amak nunguak zien?
-Ba hemenguak.
-Aitta be etxe honetan jaixotakua?
-Aitta hemengua, bai.
-Eta nork ein eben, ze sasoetakua da?
-Ba nere aittittak ein zaban etxia. Ta nere ama zan Zabale, Zabale dao basarri bat hor San Antolin Ballian. Fotografixia gaiñera etxian daukat. Zabaletorre da.
-Zabaletorre da basarrixan izena?
-Bai, Zabaletorre. Baiña Torre da, e. Ikustekua, e!
-A bai, e?
-Han dao Donostian en el Parke Miramon dao Zabaletorre, oso etxe politta. Nere ama horkua zan.
-Baiña Zabaletorre hori Elgoibarko basarrixa. Ze auzotan?
-San Antolin. Autopistatik erten eta bista-bista-bistan dao, pare-parian goixan; tak!, Zabaletorre. Nere ama zan horkua.
-Baiña aitta bertan jaixua.
-Aitta hemengua.
-Zenbat anai-arreba izan ziñien?
-Hiru anai-arreba, bi neska ta ni mutilla, ni azkena. Hil zien bixak harek bai, koittauak, bai.

2. Eskola publikotik Pilar Ikastetxera

- **Erref:** EGB-041/003
- **Iraupena:** 0:03:20. **Hasi:** 00:03:16. **Bukatu:** 00:06:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika
- Politika » Jarrera politikoak » Sozialistak

Laburpena:

<p>Eskola publikoan hasi zen zazpi urte zituela. Herrialdean sozialismoaren eta komunismoaren hastapenak azaltzen ditu. Eskoletatik gurutzeak kendu nahi zituzten, eta horri erantzunez eraiki zen "Colegio del Pilar" eskola berria. Han ikasi zuen Julenek marianistekin, gerra hasi zen arte.</p>

3. Antiklerikalismoa gerra aurrean

- **Erref:** EGB-041/004
- **Iraupena:** 0:03:02. **Hasi:** 00:06:36. **Bukatu:** 00:09:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra aurea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Abadeen aurkako mugimendu gogorra egon zen gerra aurrean. Julen 12-13 urterekin sartu zen herriko musika bandan, eta Internazionala eta abadeen kontrako kantuak jotzen zituen bandak manifestazioetan.

4. Pilar Ikastetxea eskola pribatua zen

- **Erref:** EGB-041/005
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:09:38. **Bukatu:** 00:11:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

Pilar Ikastetxea pribatua zen, eta hilekoa ordaintzeko arazoak izaten zituen Julenen familiak. Aita ebanista zen, Gasteizko "Escuela de Artes y Oficios"en ikasitakoa. Julenek zortzi urte zituela galdu zuen aita.

5. Neskek erdara gehiago mutilek baino

- **Erref:** EGB-041/007
- **Iraupena:** 0:02:47. **Hasi:** 00:11:30. **Bukatu:** 00:14:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Amak apopiloak hartzen zituen etxean. Neskek eskola gutxiago jasotzen omen zuten mutilek baino. Mutilak neskak baino euskaldunagoak ei ziren Elgoibarren.

6. Etorkinak zintzoak ziren

- **Erref:** EGB-041/008
- **Iraupena:** 0:02:54. **Hasi:** 00:14:17. **Bukatu:** 00:17:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Gerra aurretik ez zegoen etorkin asko Elgoibarren. Gerraostean etorri ziren gehiago. Jende zintzoa zen, Julenen esanetan.

7. Gerraostean lan asko zegoen

- **Erref:** EGB-041/009
- **Iraupena:** 0:01:48. **Hasi:** 00:17:11. **Bukatu:** 00:18:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:

Pedro Muguruza elgoibartarrak ("Valle de los Caídos"en arkitektoa) eraiki zuen Artetxe kale-etxe auzoa. Etorkinak etortzen hasi zirenean lan asko zegoen, baina pobrezia ere halakoxea zen. Orduan hasi ziren etxebizitza berri asko eraikitzen.

Transkripzioa

-Kanpotik etorri zan jentiantzako etxiak baegozen hemen?

-Ba, gaizki. Suertau zan hamen eon zan personaje bat. Personajia edo, bai, personajia zan haura, don Pedro Muguruza, El Valle de los Caídos diseñau zebana, arkitektua. Ta harek hartu zaban terreno batzuk, ta ideau zaban eta ein zaban barrio bat, Artetxe esaten giñun ta han dao oin ere. Etxe txiki batzuk, polittak ein zittuen. Orduantxe suertau zan hori, Elgobartarra zan bera, Madriden bizi zan eta akabo, ezta, baiña hori kapritxo hori euki zaban eta ein zaban barrio hori, Artetxeko barriua, han dao oindiokan haura, etxe polit batzuek. Ta bueno ba, hori mobimentu hori hasi zanian ba jentia apopillo edo behintzat danak sartu zien. Etxiak bazauden? Ba ez, ez. Baiña harek hasi zienian etortzen orduan hasi zien etxiak eitten edo orduan hasi zan herrixan. Hau etxiau erre in zan, hau jaso genduan berriz eta hamen albuan zeuan beste terreno bat, orduan ein zan beste etxe bat, ta hau Santa Ana kalia aurrera, poliki-poliki-poliki, poliki-poliki baztarra joteraño orduan hasi zian etxiak eitten. Baiña pobrezia zaon haundixa ta lana, erderaz esaten dana, "por un tubo". Lana...!

8. Lanerako argindarrik ez

- **Erref:** EGB-041/010
- **Iraupena:** 0:04:08. **Hasi:** 00:18:59. **Bukatu:** 00:23:07
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

Zelestino Onaindia abadea (gerra denboran fusilatua) apopilo egon zen Julenen etxean. Haren bitartez, "Gabilondo y Cía" armagintzako lantegian hasi zen Julen lanean. Lanera joan eta argindarraren zain egoten ziren, goiz guztia lanik egin gabe batzuetan.

9. Baltasar pilotariaren ostatua

- **Erref:** EGB-041/011
- **Iraupena:** 0:03:14. **Hasi:** 00:23:07. **Bukatu:** 00:26:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Aisia » Kirola » Pilota
- Aisia » Taberna giroa » Hotelak eta pentsioak

Laburpena:

<p>Baltasar "Patxi Polon" (Patxi Arano) pilotariaren kontuak azaltzen ditu. Kotxea zuen, eta Julenen etxe parean zuen kotxearentzako garajea. Diligentzia eta saltzaileen orgak hartzen zituen Baltasarrek bere garaje eta ostatuan.</p>

10. Gerra denboran armagintzan jardun zuen

- **Erref:** EGB-041/012
- **Iraupena:** 0:03:13. **Hasi:** 00:26:21. **Bukatu:** 00:29:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

"Gabilondo y Cía" lantegian, "Llama" izeneko pistola egiten zuten, besteak beste. Errebolberrak ere egiten zituzten. Gerra denboran bonbentzako ojibak egiten jardun zuten.

11. Soldadutza Deustun, gerrako presoekin batera

- **Erref:** EGB-041/013
- **Iraupena:** 0:03:30. **Hasi:** 00:29:34. **Bukatu:** 00:33:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:

<p>Gerra denbora lantegian militarizatuta eman zuen, eta gero soldadutza Bilbon egin zuen. Deustuko 'Centro de recuperación de automóviles' sailean egon zen soldadu lanetan, hainbat gerrako presorekin batera.</p>

12. Lau lantegi ezberdinetan lan egin zuen

- **Erref:** EGB-041/014
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:33:04. **Bukatu:** 00:34:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

<p>Urtebete eskas egon zen soldadu. Etxera bueltatu eta Gabilondorenean jarraitu zuen lanean. Pedro Loiola, "Arana y Uribe" eta "Juaristi Hermanos" lantegietan jardun ondoren, bere negozioa jarri zuen martxan.</p>

Transkripzioa

-Neretzako izan zan haura, nik zenbat denpora eingo naban, urtebete be ez. Zeatik gero azkenian "como hijo de viuda" jubilau ein niñuen, jubilación... Jubilazioa ez...
 -Lizentziau.
 -Lizentziau, bai. Urtebete baiño lehenao bialdu niñuen etxera. "Por hijo de viuda" ta hori, orduan hori oso inportantia zan. Eta etxera. Bueno, eta gero ba atzera Gabilondonera lanera.
 -Jubilau arte Gabilondonian egin dozu beti?
 -Ez, ez, gero aldatu nitzan beste fabrika batera eta gero beste batera eta gero beste batera ta bueno, bueno, toki askotan ibili.
 -Gabilondotik nora fan ziñan?
 -Loiola. Pedro Loiola.
 -Gero hurrengua?
 -Arana y Uribe.
 -Eta oindio gehixao?
 -Eta gero Juaristi Hermanos. Azkena.
 -Jubilau hor egin ziñan?
 -Ez. Handik alde ein naban hau negoziua ipintzeko. Hau negoziua ipintzeko orduantxe alde ein naban.

13. Aitak egindako altzariak sakristian

- **Erref:** EGB-041/015
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:34:28. **Bukatu:** 00:36:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Lanbideak » Arotzak

Laburpena:

<p>Altzari denda jarri zuen bere etxean, 50eko hamarkadaren hasieran. San Bartolome elizako sakristian dauden armairuak Julenen aitak egindakoak dira.</p>

Transkripzioa

-Negoziua izan zan mueblerixia edo?
 -Mueblerixia, dendia.
 -Zeuk ez ziñuan eitten mueblerik aittan modura?
 -Ez, ez, ez. Ni ez nintzan ebanistia, ni naiz mekanikua. Mandrinadoria, fresadora eta horrek gauzok.
 -Esaten dabe ba arotzekin lo eindakuak gero arotzak izaten diela.
 -Bai, nere aitta bizi balitz ni seguramente arotza izango nitzan. Eta gaiñera uste dot arotz ona, arotz ona izango nitzala. Zeatik esaten dabe nere aitta oso ona zala, oso ona, e. Ta oin askotan joaten naizenian elizara

sakristixara; zuek ez zerate joaten elizara baiña gu bai oindiokan. Ba joaten baldin bazara egunen baten sakristixara egunen baten Elgoibarrera , han daude armaixo batzuek nere aittak eindakuak, armaixo edarrak, e!, haritzakin eindakuak, "roble americano".

-Tallakin eta?

-Tallak ere bai, ezta; gehixen ba honek koluna honek, torniautako, eskuz eindako honek eta. Baiña lan edarrak, e.

-Aittak eindakuak.

-Aittak eindakuak, bai. Ta ni hara joaten nitzanian, joe!

-Zein elizetan da hori?

-Hementxe, san Bartolome. Joaten baldin bazera, ta ikusi, han armaixo batzuk daude, armaixo haundi batzuk daude, ezta.

-Baiña sakristixia itxita egongo da, ezta?

-[...]

-Ze urte zan gutxi gorabehera?

-Ba hori izango zan año cincuenta-cincuenta y uno, cincuenta y dos, hortxe. Cincuenta y tresian ezkondu nintzan.

14. Julen koruan eta herriko bandan

- **Erref:** EGB-041/017
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:39:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Inazio Bereziartua, organista eta bandako zuzendaria, Julenen etxean bizi zen eta musika irakasten zuen. Julen soprano gisa hasi zen abesten koruan, eta gero bandan sartu zen. Gerra hasi zenean, bandako sei musikari bakarrik geratu ziren herrian.

15. Infanteria eguna ospatu behar

- **Erref:** EGB-041/018
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:39:01. **Bukatu:** 00:41:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Kontzepzio egun batean, frankisten frontea Elgoibarren zegoela, militarrek Arratera joatera behartu zituzten Elgoibarko bandako musikariak, Infanteria eguna ospatzera.

16. Arrateko elizan, frontean, Elgoibarko banda

- **Erref:** EGB-041/019
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:41:31. **Bukatu:** 00:44:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

<p>Infanteria eguna ospatzera joan behar izan zuten Arratera. Bezperan, Urkiola baserriko kortan lo egin zuten. Bertan "odol-ospitalea" zegoen, zaurituak eramaten zituzten lehenengo lekua, alegia. Hurrengo goizean Arrateko apurtutako elizan jo behar izan zuten. Arratera bidaiaria hura ez du inoiz ahaztuko Julenek. 16 urte zituen, eta bandako tronpeta solista zen.</p>

17. Gorriek Elgoibar erasotzen zuten

- **Erref:** EGB-041/020
- **Iraupena:** 0:02:28. **Hasi:** 00:44:27. **Bukatu:** 00:46:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Nazionalak Arratetik Eibar bonbardatzen zuten, eta gorriek Intxortatik Elgoibar. Elgoibarren zibilak hil ziren. Julenen familia egunez amaren jaiotetxera joaten zen; eta gauez, lo egitera, kaleko etxera itzultzen zen.

18. Abadeak eta mediku militarra eztabaidan, Julenen etxean

- **Erref:** EGB-041/021
- **Iraupena:** 0:03:26. **Hasi:** 00:46:55. **Bukatu:** 00:50:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

<p>Francoren soldaduak Elgoibarko etxeetan egon ziren lotan. Julenen etxean, apopiloen artean, hiru abade euskaldun eta mediku militar bat zeuden. Lauren arteko eztabaidak gogoratzen ditu Julenek.</p>

19. Etxean apopilo zuten abadea fusilatu zuten

- **Erref:** EGB-041/023
- **Iraupena:** 0:03:57. **Hasi:** 00:50:40. **Bukatu:** 00:54:37
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Zelestino Onaindia abadea Julenen etxetik preso eramán zuten Francoren militarrek. Zortzi egunez Ondarretan eduki eta gero, fusilatu egin zuten. Abadearekin batera apopilo egon zen mediku militarrek ezin omen zuen sinetsi. Lotsatuta, ez zen gehiago itzuli Julenen etxera. Beste abade apopilo bat, karlista, fusilatu egin zuten Onaindiarekin batera.

20. Hileta-elizkizuna 74 urte geroago

- **Erref:** EGB-041/024
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:54:37. **Bukatu:** 00:56:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Hiletak

Laburpena:

Onaindiaren aldeko hileta-elizkizuna 2010. urteko udazkenean egin zen Gasteizen. Moja eta abade asko hil zituzten gerran eta gerra aurretik.

Transkripzioa

-Funerala, ointxe ein da funerala Bitorixan. Egon ziñan? Ez, zuek ez zeate joaten elizara.

-Gutxi.

-Gitxi, bai. Ba hasi bihar zarte juten, e, zegatik zuek ere zabizte "desnortas", zabizte. Lehenguan Bitorixan ein dabe, noiz izan da? Udazkenian, neu be hantxe egon nitzan, Bitorixan, katedralian. Hildako guztien, apaiz guztien izenian funerala. Baiña ointxe arte ez da in ezer, e. -Urte pila bat joan da.

-Aber, e. Harek garbittu. Gero Vaticanua dator hamen esaten, e, "los muertos". Bai, efektibamente. Españian egon dia heriotzak, frailliak eta mojak eta mordua. Lenguan nere arraba koittauai billau nion estanpatxo bat eta zan, bere lagun bat itxuria monja joan eta Ciudad Realen edo ez dakit nun, ez dakit nundik nora zeukan harek haura, monjatxo bat hil in zaben. Hil eta biolau eta dana. Oin esaten dabe, "muertos y violadas" y danetik. Oseake gauzak kontatzen dia bai, baiña zuk esan dozuna, zela, zela zien horrek gauzok, ezta? Bueno ba lenguan nere arreban papel zar batzuk eta billa ta ene!, estanpatxo bat, "fulanita de tal murió en Ciudad Real asesinada por..." Joe, esaten beban nere artian... Oindio zortzi egun. Orduko estanpatxua, jode... Hori, orduko kontuak zien horrek. 33, 34, 35, Republika denporakuak. Ta gero esaten dozu, joer...

21. Armagintza eta makina-erreminta

- **Erref:** EGB-041/026
- **Iraupena:** 0:02:17. **Hasi:** 01:00:08. **Bukatu:** 01:02:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Boom industrialia
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Armagintza

Laburpena:

<p>Armagintzan lantegi bakarra 'Gabilondo y Cía' zen. Beste guztiak makina-erremintan jarduten zuten. 'Estarta y Ecenarro' Julenen etxe parean hasi zen lanean.</p>

22. Etxea erre zitzaionekoa

- **Erref:** EGB-041/027
- **Iraupena:** 0:04:21. **Hasi:** 01:02:25. **Bukatu:** 01:06:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

<p>1950. urtean etxea erre zitzaion Juleni. Eulogio Estartak lagundu zion etxea berreraikitzen.</p>

23. Estartak lagunduta, etxea berreraiki zuen

- **Erref:** EGB-041/028
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 01:06:46. **Bukatu:** 01:08:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua

Laburpena:

<p>Estartak lagunduta, erretako etxea berreraiki zuen. Emandako laguntasunagatik, Estartak ez zion trukean ezer eskatu. Julenen familiak ez zuen "Sansoneneko" etxea galdu.</p>

Transkripzioa

-Ta zu, gero dator bigarren zatixa. Zuk uste dezu neri Estartak etxia jasota gero esan ziala "Hi, etxia gorde diak edo?". Ezta batere. Nik etxia jaso naban, ein nittuan neure konposiziuko, ahal dan guztia saldu ta neurekin geatu zan planta bajia eta beste gauza batzuk, etxe bi nere arrebantzako eta neretzako beste bat, eta hipotekiakin eta abarrian eta aurrera. Baiña Eulogio Estartak goguan daukat, "Levanta!" harek. Jodee, horrek die gizonak, e! Horrek die personak.

-Zenbat bizi zien etxe honetan? Ama bizi zan?

-Ama bizi zan, bai. Ta hori pasau zanian soltero nenguan ni. Ni amakin bizi nitzan eta arrebak nerekin. Ondo bizi giñan, pobre-pobre baiña ondo. Ondo bizi giñan. Baiña etxia geuria zan, Sansoneneko etxia,

24. Futboletik plazako dantzara

- **Erref:** EGB-041/029
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 01:08:06. **Bukatu:** 01:10:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Aisia » Kirola » Futbola
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Gerra aurrean, igandetan, arratsaldeko hiruretan futbol partida egoten zen Lerun zelaian. Gero herriko bandak jotzen zuen plazan. Julen bandako kidea zen. Azkoitian ezin omen zen dantza lotuan egin, baina Elgoibarren egin zitekeen. Bandak jotzen zuenean ez, baina "Jazbana" k jotzen bazuen, mutilek ordaindu egiten zuten dantza egiteagatik.

25. Elgoibarko bandaren gainbehera

- **Erref:** EGB-041/030
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 01:10:58. **Bukatu:** 01:12:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Gerraostean bandako zuzendari zen Bereziartua erretiratu egin zen eta Bergarako Inazio Gonzalez Bastida ekarri zuten. Honen ondoren, extremadurar bat izan zen zuzendari.

Transkripzioa

-Gerra ostian jarraitu eben ohitura horrek?

-Bai, bai. Gero gerra ostian bakizu ze pasau zan. Gero haura ya geratu zan desastre einda dana eta gero direttore berri bat ekarri zeuben, Bereziartua erretirau ein zan nerbixuekin zihero enredauta, eta gero etorri zan Bergarako bat, etorri zan direttore bandara, Gonzalez Bastida, Ignacio Gonzalez Bastida. Uste dot Oñatiko batekin ezkondu zala. Ignacio Gonzalez Bastida, direttore egon zan hamen. Ta gero haren ondoren etorri zan extremeño bat, bialdu zeuben, extremeño bat. El Colegio de Directores, ezta, orduan baakizu hori ba, El Colegio de Directores, eta etorri zan, eta zan direttore bat persona ona, baiña bakizu ze pasatzen dan, beti esaten dana, erderaz esaten dana, "hay que caer de pies", eta haura jausi zan Elgoibarren, gizajo bat zan, klarinetistia ona, itxuria hango bandaren baten, Extremaduran, zauan "clarinete solista", eta ona, ona zan. Baiña eskolan eta hola, klaro, harek preparau in bihar zittuan gaztiak, edukanduak eta, ezta, eta ba ez zaukan indarrikan edo ez zaukan abilidaderek eta poliki-poliki behera joan zan asuntua.

26. Solfeoa irakastetik bandako zuzendaritzara

- **Erref:** EGB-041/031
- **Iraupena:** 0:04:24. **Hasi:** 01:12:29. **Bukatu:** 01:16:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

Joxe Rezola alkate zegoela, gazteei solfeoa irakasteko eskatu zion Juleni. Oso gustuko izan zuen Julenek gazteei irakastea. Bandako zuzendaria erretiratu egin zen, eta Julenek hartu zuen kargua. 30 urte zituen orduan.

27. Bost urtez bandako zuzendari

- **Erref:** EGB-041/032
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 01:16:53. **Bukatu:** 01:18:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak

Laburpena:

Immigrazio handiko garaia zen, eta Galiziatik eta beste leku batzuetatik musikari gazte oso onak etorri ziren. Haietako batzuk bandan sartu ziren. Julenek bost urte pasa eta gero utzi egin zion bandako zuzendari izateari. 2010. urtean bandaren 125. urteurrena ospatu zuten.

Transkripzioa

-Orduan pasau zan beste gauza bat, beste fenomeno bat. Hasi zien ailegatzen kanpotarrak, emigraziua. Etorri zien kuadrilla bat, Galiziatik, mutil gaztiak, lanera, e, lanera. Etorri zian mutil gaztiak, zelako musikuak! Goguan daukat oin [...] ta, klarinete ba eta!, saxofonista bat eta!, hiru edo lau, gazte-gaztiak baiña artistak! Joe... Harek bandara etorri zian. Euren instrumentu ta guzti, gaiñera. "Y vosotros cómo tenéis los instrumentos?" "Allí también tocábamos y tal, y". Bueno, bandia hasi zan pixkat gora eta bueno. Holaxe hasi giñan, eta ondo. Baiña hortik ez zeuan..., bizi in bihar, bizi in bihar gera, e; eta handik ez zeuan. "Hi, Jose, nik ezin neike bizi, honekin lan asko dao hamen eta nik ezin neike bizi honekin eta beste proiektu batzuk daukaraz", hau dendia ipintzeko asmuan eta zerian, eta bueno, holaxe. Bost urtian egon nitzan. Ta holaxe.

-Bizi da oindio bandia?

-Bai! Oin ya dakagu ehun ta hogeta bost urte aurten. Joo, lehenguan ekarri debe zer bat, "de Amsterdam, el conjunto de metal", baiña munduan onenetaikua, e. Joee...

-Zer zabitze, ospakizunetan?

-Bai.

28. Gerraosteko lehenengo kalejira

- **Erref:** EGB-041/033
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 01:18:34. **Bukatu:** 01:22:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:

<p>Gerraostean, txistua jotzea debekatuta egon zen. 40ko hamarkadan,

luistarren kongregazioko San Luis eguneko ospakizunetan, goizeko seietan jo zuten txistua kalejiran. Goiz horretan bertan Guardia Zibilen kuartelera deitu zieten Julen txistulariari, Luis danbolinjoleari eta on Migel Zabalo luistarren nagusiari.</p>

29. Gerraosteko gosetea

- **Erref:** EGB-041/035
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 01:24:31. **Bukatu:** 01:27:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean euskal kultura oso zapalduta egon zen. Era berean, ez zegoen jatekorik, eta dirua ere gutxi. Julenek gogoan du bi hilabetez ogirik probatu gabe egon zela. Okindegietan batatak (boniato) banatzen zituzten. Baserriko senideei esker ondo konpondu ziren, baina benetako gosea ezagutu zuten. Batzuetan, dendetan ere bukatu egiten ziren errazionamenduko gauzak.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com